

Chorvatsko, Daruvar

Sv. Ludmila na chorvatském Tetíně a další události

Bohdana Pěva Šolcová

S příběhem sv. Ludmily jsme pokračovali také v měsíci říjnu. V dalších třídách českých základních škol jsme si připomínali 1 100 let od jejího úmrtí a na přání učitelek jsem s dětmi vytvářela papírové vitráže do oken. Již v září jsem plánovala, že se s dospělými i dětmi vydáme pěšky „**po stopách sv. Ludmily**“. K tomu došlo tento měsíc.

Na hradě Sirač

Když jsem s manželem plánovala trasu, bylo mým přáním začít naše putování z historického místa, které se časově blíží době kněžny Ludmily. Jedno z nejstarších míst v okolí Daruvaru jsem našla **na hradě Sirač**, který je datován do 14. století. Sice je mladší než Ludmila o 400 let, ale jako výchozí bod nám hrad, který zároveň simuloval hrad Tetín, výborně posloužil. Ráda bych poděkovala svému muži, který se cítil natolik zodpovědný vůči sedmnácti

poutníkům, že celou více než desetikilometrovou trasu několikrát prošel, aby se ujistil, že nás na cestě nic nepřekvapí.

Jediné, co nás při organizování nedělního výletu zaskočilo, byla nemožnost se v rozumnou dobu dopravit vlakem nebo autobusem do blízké Sirače, odkud jsme chtěli pokračovat pěšky po loukách a lesem zpět do Daruvaru. Proto můj muž musel zajistit náš převoz na hrad soukromým dopravcem.

Brzy ráno jsme stanuli na hradě, kde naše putování začalo. Všechny přítomné jsem seznámila s historií hradu Sirač a kolegyně vyprávěla o životě kněžny Ludmily. Do přednášky jsem zapojila své žáky, kteří seznámili dospělé s tím, co se o kněžně dozvěděli ve škole.

V městečku Sirač jsme navštívili **Park soch**, kde jsou instalovány plastiky, které vznikají v rámci sochařských sympozií. Těch se účastní také sochaři z České republiky.

Má kolegyně Ilonka vytvořila časovou osu života kněžny Ludmily a po cestě na několika zastaveních vyprávěla o jejím životě. Děti i dospělí si po každém zastavení nalepili do svých poutnických knížek nálepku, která symbolizovala některou etapu Ludmilina života.

Aby pět dětí, které byly žáky 3. třídy české základní školy, trasa bavila a aby

nekňouraly s otázkou „kdy už tam budeme“, zastavovali jsme na naší pouti několikrát a hráli hry nebo plnili úkoly, které jsem vybrala tak, aby souvisely s životem sv. Ludmily. Jedním z těchto úkolů bylo složit známou papírovou klapačku „Nebe, peklo,

ráj“, kterou žádné z dětí neznalo. Hra děti zaujala natolik, že zbývající kilometry trávily při této hře. Všichni dospělí se s radostí a ochotou zapojili do všech aktivit, takže jsme si společně s dětmi zasoutěžili v týmech, hráli jsme teambuildingové hry apod.

Děti také zažívaly dobrodružné chvílky: skákaly přes potok, našly „poklady“ v hromadě vyhozených věcí ve starém neobydleném mlýně nebo šly poprvé v životě po kolejích.

Když se před námi odpoledne na konci cesty objevilo panorama Daruvaru, zazpívali jsme společně píseň „**Svatá kněžna Ludmila**“, došli do centra města a v místní kavárně Orijet jsme naše putování ukončili konzumací bureku (tradiční plněné pečivo z listového těsta), který jsme pojmenovali „Burek sv. Ludmily“. Muslimský kavárník, kterému jsme o pouti vyprávěli, měl radost.

Někteří rodiče se mi svěřili, že šli poprvé v životě se svými dětmi na celodenní pěší výlet. O to více jsem byla potěšena jejich přáním podobnou akci opakovat.

Měsíc říjen je měsícem, kdy se sklízí krmná **kukuřice** ve velkém, proto jsme se ve školách tomuto tématu věnovali. Povídali jsme si o historii pěstování kukuřice, o jejím využití a četli indiánské pohádky o kukuřici. Ve výtvarné části našich hodin jsme si z klasu kukuřice vyrobili váleček, nabarvili jej temperami, barvu naváleli na papír a na vzniklé pozadí jsme nalepili kresbu kukuřičného klasu.

Česká beseda Lipovec organizovala kulturní akci **Přátelský večírek**. Na pódiu Českého domu v Lipovci vystoupily děti z místní české základní školy,

pěvecké skupiny a dechovky. Svou činnost po delší covidové pauze zahájila pěvecká skupina Lipovecká děvčata, která se začala scházet ke zkouškám. Velmi činné jsou besední kreativní skupiny, které mají na besedních akcích své stánky s výrobky, jež jsou na prodej.

V české základní škole ve Střežanech jsem zahájila sérii workshopů věnované ptákům. S dětmi jsme si vyprávěli o stálých a stěhovavých ptácích, učili se „ptačí“ písničky a připravovali se na přikrmování ptáků v zimě. V daruvarské pile jsem získala odřezky prken, můj muž je upravil a ze vzniklých dílů jsme s dětmi vyrobili **ptačí krmítka**.

Protože jsem školu navštívila 28. října, oslavili jsme všichni společně i s panem učitelem Velimírem **narozeniny České republiky**. Do školy jsem pro tuto příležitost přinesla narozeninové muffinky s českými vlaječkami, uvařili jsme si k nim čaj a povídali si o krásách a zajímavostech naší společné vlasti.

Novorossijsk, Rusko

Aktivita září, říjen

Tamara Bartková

V neděli 5. září se konal v českém klubu Mateřídouška **Den otevřených dveří**, zahajující každoročně nový školní rok.

Prvního setkání se účastnili stálí členové a přátelé spolku a zároveň jsme zde mohli spatřit nové tváře těch, kteří se rozhodli rozšířit naše řady. Tito nováčci byli seznámeni s činností spolku a možnostmi, které členům poskytuje (výuka českého jazyka, oslavy českých svátků, pěvecký soubor, divadelní soubor, workshopy, sledování filmů a další).

Společně jsme všichni zhlédli záznam divadelního představení „R.U.R.“, které divadelní soubor „Fimfárum“ uvedl na pódiu v květnu, během „Dnů české kultury“. Navodit správnou atmosféru pomohlo také pár českých písní a horký čaj z mateřídoušky.

Spolek Mateřídouška nezůstal stranou **oslav dne vzniku města Novorossijsku** a v sobotu 11. září jsme uspořádali setkání na břehu moře v obci Jižní Ozerejevka, která je spojena s válečnou historií města. Právě zde proběhly krvavé boje, které pomohly k jeho osvobození od německé okupace.

Každý z účastníků si předem přichystal něco zajímavého z historie Novorossijsku v českém jazyce. Protože jsme setkání pojali jako tradiční piknik, připravili jsme

společně k jídlu místní kavkazský šašlik a bylinkový čaj z „čabreca“, zde oblíbené mateřídoušky.

Koncem září jsme oslavili dohromady **Den české státnosti**, spojený s postavou **svatého Václava** a výročí **1 100 let** od smrti jeho babičky, **svaté Ludmily**.

Na úvod jsem pro studenty českého jazyka vymyslela kvíz, věnovaný tomuto období české historie. Účastníci, rozdělení do několika skupin, hledali správné odpovědi na směs těžkých, lehkých i humorných otázek.

O tomto úseku českých dějin, kdy vedle sebe existovala Velká Morava, české knížectví a kdy začínala probíhat christianizace těchto území, jsem připravila prezentaci, kombinovanou s krátkými filmy z humorného cyklu „Dějiny udatného českého národa“.

Svátek svaté Ludmily v Moskvě

Na oslavu výročí smrti svaté Ludmily se 29. září vypravila část pěveckého souboru „Kytice“ do Moskvy, kde se členové skupiny zúčastnili slavnostní bohoslužby v chrámu svatého Mikuláše v centru města a na závěr zazpívali několik českých písní ze svého repertoáru. Zástupci českého spolku byli pozváni představitelem pravoslavné církve českých a slovenských zemí, otcem Serafinem, archimandritou moskevského patriarchátu, který osobně v červenci tohoto roku navštívil český klub Mateřídouška v Kirillovce.

Kněžna Ludmila, babička českého patrona svatého Václava, je velmi populární i v Rusku. Zdejší pravoslavná církev ji rovněž považuje za svatou. Ludmila je vůbec první svatou ženou slovanského původu. Mnoho věřících si dokonce myslí, že se jedná o ruskou světici. Velké množství žen nosí její jméno. A proto, když podle juliánského kalendáře 29. září slaví svátek, v kostele svatého Mikuláše se prý někdy sejde více než tisíc Ludmil.

30. září navštívila skupina Velvyslanectví České republiky, kde byla přijata velvyslancem Vítězslavem Pivoňkou.

Podzimní workshop, Dušičky

Poslední neděli v říjnu jsem pozvala zájemce na podzimní workshop, na kterém jsme vyráběli z dýní lucerny nebo vázy a dekorace s podzimní tematikou.

Zájemci si přinesli dýně, nástroje k řezání a dlabání a mohli jsme začít. Vznikly nápadité a vydařené lucerny i vázy, ve kterých se krásně vyjímaly přinesené větvičky s červenými šípkami, podzimně zbarvenými listy nebo různé druhy chryzantém. Povídali jsme si o tom, jak tradičně slavíme v Česku Svátek zesnulých a Všech svatých, „dušičkovou“ náladu jsme podpořili zhlédnutím filmového zpracování Erbenovy balady „Svatební košile“, kterou jsme si pak společně přeložili. Erbenova balada studenty velice zaujala a žadonili o další kousky ze sbírky.

Ukrajina, Žytomyr

Říjen 2021

Eva Řezníčková

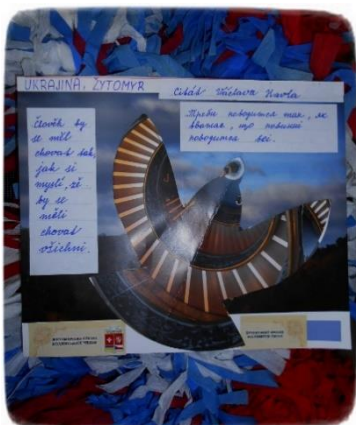
Křesťané na celém světě slaví každoročně 14. října státní svátek Přímlyvy Panny Marie/*ukr. Покрова Пресвятої Богородици Божої Матері*/. Na Ukrajině zaujímá čestné místo mezi uctívanými svátky, je chrámovým svátkem mnoha měst a vesnic Ukrajiny. Také se tento den slaví Den ukrajinských kozáků a Den ochránce vlasti.

Na Žytomyrském Náměstí Peremohy v centru města byl odhalen památník „Obráncům Ukrajiny ve válce s ruským agresorem“. Přítomni byli i krajané, někteří měli nebo mají své syny ve válce o Donbas, která trvá již sedmým rokem. Sochařskou kompozici tvoří čtyři žulové stěny a bronzové figury: postava vojáka, který drží zbraň, volonterka, zdravotní sestra a dobrovolník. 20 schodů kompozice symbolizuje cestu, po které bojovníci stoupají nahoru k Slunci, které je vyrobeno z nerezavé oceli a znamená to, o co Ukrajinci usilují – integrální Ukrajinu společně s Krymem a Donbasem. Na každém schodu je nápis místa nepřátelských akcí, kde zemřeli vojáci ze Žytomyru.

„Památník je důležitý nejen pro rodiny obětí, ale také pro děti stojící s portréty obětí jejich otců, pro celý Žytomyr. Jsem si jist, že za 50 let sem budou chodit děti pokládat květiny a děkovat hrdinům, kteří zemřeli,“ řekl starosta Sergej Suchomlyn.

Osobnost Václava Havla, prezidenta, který se zasloužil o svobodu a demokracii v české zemi, a jeho nedožití 85. narozeniny, si krajané připomněli projektem Ptačí sněm, který oslavuje jeho myšlenky. Děti se zapojily k happeningu inspirovanému dílem výtvarníka Petra Síše, poslechly si ukázkou z příběhu moudrého dudka, který se stal vůdcem strastiplné cesty tisícihlavého hejna ptáka k bájně hoře Kaf. Malovaly nebo vytvářely ptáky, také květiny v barvě trikolory. K obrázkům pak vybíraly Havlovy citáty, které prepisovaly na papír a lepily na svá díla, ze kterých byla ve spolku pěkná výstava.

letící pták, symbol svobody, odeslaný obrázek na #ptacisnem #VH85

K výročí vzniku republiky jsem s krajaný probírala texty ve vlastivědě spojené s informacemi o první republice, seznámila je s životním příběhem a odkazem prvního československého prezidenta T. G. Masaryka, společně jsme zpívali „Ach synku“ a zhlédli krátký dokument ke vzniku ČSR. Děti dostaly černobílou mapu první republiky, do které vyznačovaly území Čech, Moravy, Českého Slezska, Slovenska, Podkarpatské Rusi a zapisovaly jazyky, kterými se na území Podkarpatské Rusi hovořilo /česky, německy, slovensky, maďarsky, polsky, rusínsky, různými nářečnými Ukrajiny, romsky, rumunsky, jidiš apod./ V dětské dílně vyráběly dřevěná napichovátka s papírovou vlajkou České republiky vhodná např. k dekoraci českých štrůdlů a koláčů, které babičky přinesly 28. října do spolku.

Inesa Peřak z Berdyčeva a Uljna Ulčenko ze Žytomyru, obě děvčata se budou v blízké době učit v českých školách, odeslaly práce do soutěže „vícejazyčnost je bohatství“, IX. ročníku soutěže „Zaedno“ na podporu čtení a psaní ve druhém jazyce. Inesa si vybrala období konce první světové války na Zakarpatské Ukrajině. V práci popisuje Koločavu, její okolí na Zakarpatské Ukrajině a postavu N. Šuhaje, jehož vzorem byl bájný a hrdý zbojník Oleksa Dovbuš. Text přeložila z ruštiny do češtiny a ukrajinštiny. Uljanu zaujala pověst o Užhorodském hradu, ze slovenštiny ji přeložila do ukrajinštiny, ruštiny a angličtiny.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Malé mistrovství Evropy v Banátu

Stanislav Havel

V srbském Banátu najdete přes dvacet různých národnostních menšin. Jsou zde vesnice rumunské, maďarské, bulharské, chorvatské, řecké a také jedna česká. A téměř každá má svůj fotbalový tým a hraje ve svých národních barvách. Každý víkend se zápasy v Banátu promění v malé mistrovství Evropy ve fotbale, při kterém již třetím rokem nechybí červeno-modré dresy a trenérovo povzbuzování v českém jazyce.

Kruščičtí žáci, z nichž většina chodí na výuku českého jazyka, mají za sebou již třetí podzim ve Vojvodinské fotbalové soutěži žáků. Výsledky byly závislé na tom, kolik dětí se ke každému zápasu sešlo. Někdy dostalo přednost sklízení kukuřice, jablek, řezání dříví či stáčení medu. Celkové páté místo lze tak považovat za solidní výsledek, přihlédneme-li k tomu, že Kruščice je ve srovnání s ostatními opravdu malá vesnice a fotbal zde hrají téměř všechny děti školního věku.

Vojvodinska liga žáků

1. Potporanj
2. Bela Crkva
3. Uljma
4. Izbište
- 5. Kruščica**
6. Plandišće
7. Pločica
8. Jasenovo

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Spolupráce Základní školy v Kruščici s Biskupským gymnáziem v Hradci Králové

Stanislav Havel

České krajské školy v Srbsku se snaží spolupracovat se školami v České republice. Při soukromé návštěvě ředitele Biskupského gymnázia Hradec Králové byla domluvena spolupráce mezi kruščickou základní školou a Biskupským gymnáziem Hradec Králové.

Na základě této domluvy přijeli do srbského Banátu studenti se svým sborem „Squadra Risonante“. Byl pro ně připraven bohatý program. Po přivítání v Základní škole Save Munčan v Kruščici se konala společná mše svatá v kostele svatého Václava, druhý den navštívili čeští studenti Bělehrad, třetí den je čekala procházka „Po českých stopách v Bele Crkvi, Českém Selu a Kruščici“.

Hlavními body programu byly tři koncerty studentského sboru „Squadra Risonante“. Sbor zazpíval v Kruščici, Vršci a v Bele Crkvi. Koncerty měly obrovský ohlas.

Pobyt českých studentů přinesl oživení krajského života v Srbsku, bylo podepsáno i oficiální memorandum o spolupráci obou škol. Kruščičtí žáci poznali, že má smysl se učit česky.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Konference „Brána jazyku a literatuře otevřena“ Český jazyk v Srbsku – současná situace a budoucnost

Stanislav Havel

Český jazyk je pro většinu krajanů v Srbsku důležitý a podle svých možností o něj také pečují. Vzorným příkladem je v tomto směru profesor Jože Sivaček, předseda sdružení Češi Srbska, který každoročně pořádá v Bělehradě konferenci „Brána jazyku a literatuře otevřena“, která se zaměřuje na český jazyk. Letošním tématem byla současná situace a budoucnost českého jazyka v Srbsku.

Letos vystoupilo na konferenci v Českém domě v Bělehradě šest přednášejících a mluvilo se o velmi zajímavých tématech.

Srbsko, Bela Crkva, Kruščice

Dušíčky

Stanislav Havel

Začátek listopadu je u českých krajanů v Srbsku propojen s udržováním tradic s pečením dušíčkového pečiva. V mnoha domácnostech se peklo velké množství tohoto pečiva, které se pak dělilo po sousedech či rodině a výslužku dostal i pan farář, který sloužil mše v českých kostelech a také se s ním sešli krajané na českých hřbitovech, aby uctili památku zesnulých.

